

VERSLAG VAN DE PRESIDENT

ALGEMENE BESCHOUWING

Het herstel van de wereldeconomie zette zich voort in 2016, alhoewel minder sterk vergeleken met 2015. De groei in de hoogontwikkelde landen, waaronder de Verenigde Staten en de eurozone, zwakte enigszins af, terwijl de economische prestaties in de opkomende economieën en de ontwikkelingslanden een gemengd beeld lieten zien. De Latijns-Amerikaanse en Caribische regio registreerde een negatieve groei vanwege een diepe recessie in landen zoals Argentinië, Brazilië en Venezuela.

Tegen de achtergrond van deze internationale ontwikkelingen registreerde de monetaire unie van Curaçao en Sint Maarten een economische krimp doordat het reële BBP in beide landen afnam. In Curaçao nam het reële BBP met 1,0% af in 2016 na een groei van 0,3% in 2015. Sint Maarten registreerde een economische krimp van 0,1% in 2016 na een expansie van 0,4% in 2015. De inflatiedruk in de monetaire unie bleef beperkt. In Curaçao bleef het algemeen prijspeil gelijk in 2016 doordat de daling van de energieprijzen teniet werd gedaan door een stijging van de voedselprijzen. In Sint Maarten nam de inflatiedruk af tot 0,1% wat voornamelijk kwam door de daling van de internationale olieprijsen.

De krimp van het reële BBP van Curaçao was het gevolg van een daling van de netto buitenlandse vraag, die gematigd werd door een toename van de binnenlandse bestedingen. De negatieve bijdrage van de netto buitenlandse vraag was het gevolg van een forse daling van de export van goederen en diensten, die gedeeltelijk teniet werd gedaan door lagere importen. De toename van de binnenlandse bestedingen was uitsluitend te danken aan de particuliere bestedingen, aangezien de overheidsbestedingen stagneerden. De stijging van de particuliere bestedingen was het resultaat van meer investeringen, in het bijzonder in de utiliteits-, telecommunicatie- en transportsectoren, terwijl de consumptie onveranderd bleef in 2016 vergeleken met 2015. De overheidsbestedingen registreerden een nulgroei doordat de toename van de overheidsinvesteringen in onder meer de bouw van het nieuwe ziekenhuis en de verbetering van het wegennet teniet werd gedaan door een daling van de overheidsconsumptie.

Een analyse naar sector laat zien dat de krimp van het reële BBP van Curaçao voornamelijk is toe te schrijven aan een afname van de activiteiten in de sectoren industrie, restaurants & hotels, transport, opslag & communicatie, groot- & kleinhandel en financiële dienstverlening. De afname van de productie in de industriële sector was het gevolg van minder activiteiten van de "Isla" raffinaderij en een daling van de scheepsreparatieactiviteiten. De teleurstellende prestatie van de sector restaurants & hotels blijkt uit een daling van het aantal verblijfstoeristen, het aantal overnachtingen en het aantal cruisetouristen. Hoewel alle toeristische markten, behalve het

Europese marktsegment, negatieve groeicijfers registreerden in 2016, was de afname het sterkst in het Zuid-Amerikaanse marktsegment. Deze afname werd voornamelijk veroorzaakt door een forse daling van het aantal Venezolaanse toeristen als gevolg van de instabiele economische en politieke situatie in dat land. De reële toegevoegde waarde in de sector groot- & kleinhandel nam af door minder bestedingen van toeristen en minder activiteiten in de vrije zone. Het negatieve resultaat in de sector transport, opslag & communicatie was ook grotendeels gerelateerd aan de situatie in Venezuela. De luchtvaartactiviteiten werden getroffen door de financiële problemen van de lokale luchtvaartmaatschappij InselAir, vooral als gevolg van de crisis in Venezuela. Voorts namen de luchtvaartgerelateerde activiteiten af, zoals blijkt uit de daling van het aantal afgehandelde passagiers en het aantal commerciële landingen. In de haven namen de activiteiten af door een daling van het aantal bezoekende schepen, in het bijzonder cruiseschepen en tankers. De daling van het aantal tankers was gerelateerd aan de situatie in Venezuela. Ook namen de olie-opslagactiviteiten af. De krimp in de sector financiële dienstverlening werd veroorzaakt door een afname van de reële toegevoegde waarde van zowel de lokale commerciële banken als de internationale financiële dienstverlening. Daarentegen zette de groei in de bouwsector zich voort in 2016 dankzij een toename van zowel de private als de publieke investeringen. Daarnaast registreerde de utiliteitssector, na een krimp in 2015, een expansie in 2016 door een toename van de productie van zowel water als elektriciteit.

In Sint Maarten hebben zowel de binnenlandse bestedingen als de netto buitenlandse vraag de daling van het reële BBP veroorzaakt in 2016. De daling van de binnenlandse bestedingen kan worden toegeschreven aan lagere overheidsbestedingen doordat zowel de overheidsconsumptie als de investeringen afnamen. De afname van de overheidsinvesteringen was voornamelijk te wijten aan de begrotingsbeperkingen waarmee de overheid van Sint Maarten te kampen heeft. Een toename van de particuliere bestedingen door meer investeringen in onder andere het Maho en het Cupecoy gebied heeft de daling van de binnenlandse bestedingen enigszins gecompenseerd. De particuliere consumptie nam daarentegen af. Na een expansie in 2015, nam de netto buitenlandse vraag in 2016 af als gevolg van een daling van de export van goederen en diensten, die gematigd werd door een afname van de importen.

De sectorale data laten zien dat de productie in de sectoren bouw, groot- & kleinhandel en vastgoed, huur & zakelijke dienstverlening afnam in Sint Maarten gedurende 2016. De krimp van de productie in de bouwsector kwam overeen met de daling van de import van bouwmaterialen, waaronder zand, grind en cement, in 2016. In de sector groot- & kleinhandel nam de reële toegevoegde waarde af als gevolg van een daling van de binnenlandse vraag en minder bestedingen van toeristen, met name cruisetoeristen. De negatieve prestatie van de sector vastgoed, huur & zakelijke dienstverlening kan worden verklaard door een daling van de activiteiten van bedrijven die diensten leveren aan het cruisetoerisme. Deze daling kwam overeen met de sterke afname van het cruisetoerisme in 2016. De teleurstellende prestatie van de sector timeshare droeg ook bij aan de daling in de sector vastgoed, huur & zakelijke dienstverlening.

De reële toegevoegde waarde in de sectoren industrie, utiliteiten, financiële dienstverlening, transport, opslag & communicatie en restaurants & hotels nam daarentegen toe. De toename in de industriesector was te danken aan een sterke groei van de reparatieactiviteiten aan jachten als gevolg van meer jachten, in het bijzonder megajachten, die de haven van Sint Maarten hebben

bezoekt. Het positieve resultaat van de utiliteitssector blijkt uit de toename van de productie van zowel water als elektriciteit. De reële toegevoegde waarde in de financiële dienstverlening steeg, gedreven door een toename van de netto rente-inkomsten van de commerciële banken. De sector transport, opslag & communicatie groeide ook in 2016, alhoewel minder sterk dan in 2015, door een stijging van de haven- en luchtvaartgerelateerde activiteiten. De groei van de havenactiviteiten was te danken aan een toename van het aantal vrachtschepen dat de haven van Philipsburg bezocht. In lijn met de ontwikkeling in het verblijfstoerisme namen de luchthavengerelateerde activiteiten toe, zoals blijkt uit het hogere aantal afgehandelde passagiers. Ook heeft de lokale luchtvaartmaatschappij Winair meer passagiers vervoerd in 2016 vergeleken met 2015.

De expansie in de restaurants & hotels sector kan worden toegeschreven aan een stijging van het verblijfstoerisme als gevolg van meer toeristen uit Noord-Amerika en Europa. Echter, het cruisetoeerisme registreerde een forse daling doordat zowel het aantal cruisetoeeristen als het aantal cruiseschepen afnam. De daling van het cruisetoeerisme kan worden verklaard door de toegenomen concurrentie vanuit andere Caribische bestemmingen, maar ook vanuit andere regio's waaronder Azië. Bovendien ontbreekt er bij de overheid een langetermijnstrategie gericht op het aantrekken van meer cruiselijnen naar Sint Maarten. Ten slotte heeft ook de negatieve publiciteit rondom een mogelijke uitbraak van het zikavirus in het Caribische gebied het cruisetoeerisme getroffen.

Op het gebied van de openbare financiën liepen de ontwikkelingen in de monetaire unie uiteen in 2016. Terwijl de overheidsfinanciën van Curaçao verslechterden ten opzichte van 2015, registreerde Sint Maarten een verbetering. Gebaseerd op de beschikbare cijfers is het tekort op de gewone dienst van de overheid van Curaçao met NAF.36,5 miljoen toegenomen tot NAF.38,1 miljoen in 2016 doordat de overheidsuitgaven sterker zijn gegroeid dan de inkomsten. Echter, de ontwikkelingen aan zowel de inkomstenkant als de uitgavenkant van de overheidsbegroting kunnen grotendeels worden toegeschreven aan de uitvoering van artikel 4, lid 1 van de Landsverordening Comptabiliteit 2010, dat stelt dat alle uitgaven en inkomsten van de Sociale Verzekeringsbank, SVB, vanaf januari 2016 in de overheidsbegroting moeten worden meegenomen. Als gevolg van deze wijziging stegen de overdrachten en niet-belastinginkomsten van de overheid sterk. De toename van de overheidsuitgaven werd echter gematigd door een daling van de bestedingen aan goederen en diensten. Een meevaller gerelateerd aan de BRK-regeling heeft tevens bijgedragen aan de toename van de overheidsinkomsten. Ook namen de belastinginkomsten toe als gevolg van meer inkomsten uit belastingen op goederen en diensten en belastingen op de internationale handel.

De verbetering van de openbare financiën van Sint Maarten was het resultaat van minder overheidsuitgaven gecombineerd met hogere inkomsten. Als gevolg hiervan registreerde Sint Maarten een overschot op haar gewone dienst van NAF.26,4 miljoen in 2016, wat een omslag is vergeleken met het tekort van NAF.18,4 miljoen in 2015. De daling van de overheidsuitgaven was grotendeels het gevolg van minder bestedingen aan goederen en diensten. De overheidsinkomsten namen toe door meer niet-belastinginkomsten, voornamelijk meer inkomsten afkomstig van het utiliteitsbedrijf GEBE en meer dividenden die andere

overheidsbedrijven aan de overheid hebben uitgekeerd. Ook namen de belastinginkomsten toe als gevolg van meer inkomsten uit winst- en grondbelasting.

De bruto officiële reserves van de monetaire unie stegen met NAF.187,5 miljoen in 2016, een toename vergeleken met de groei van NAF.27,8 miljoen in 2015, aangezien de externe financiering het tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans overtrof. De gemiddelde importdekking nam toe van 4,9 maanden in 2015 tot 5,2 maanden in 2016 als gevolg van een stijging van de bruto officiële reserves gecombineerd met een daling van de importen.

Het tekort op de lopende rekening nam met NAF.170,2 miljoen toe tot NAF.1.035,0 miljoen in 2016 vergeleken met 2015. Dit tekort komt overeen met 13,8% van het BBP van de monetaire unie en ligt ruim boven de norm van 5% van het BBP dat over het algemeen als houdbaar voor kleine en open economieën wordt beschouwd. Het hogere tekort was grotendeels het resultaat van een daling van de netto export van goederen en diensten gecombineerd met een verslechtering van de inkomens- en inkomensoverdrachtenrekeningen. De inkomensrekening verslechterde voornamelijk als gevolg van lagere rente-inkomsten op buitenlands schuldpapier in portefeuille van lokale institutionele beleggers en een toename van de dividenduitkeringen aan buitenlandse investeerders. Een toename van het arbeidsinkomen ontvangen uit het buitenland matigde de verslechtering van de inkomensrekening. De verslechtering van de inkomensoverdrachtenrekening was vooral het gevolg van een stijging van de inkomensoverdrachten betaald aan het buitenland.

De netto export van goederen en diensten nam af doordat de daling van de exporten de afname van de importen overtrof. De teleurstellende exportprestatie blijkt onder andere uit een daling van de raffinage-inkomsten van de Isla raffinaderij door een daling van de productie gedurende 2016. Bovendien namen de deviezeninkomsten uit bunkeringactiviteiten, luchtvaartactiviteiten en de her-exporten van goederen door de bedrijven in de vrije zone van Curaçao af. De deviezeninkomsten uit toeristische activiteiten daalden ook als gevolg van minder inkomsten uit het cruisetourisme in zowel Curaçao als Sint Maarten gecombineerd met de lagere inkomsten uit het verblijfstoerisme in Curaçao. In lijn met de teleurstellende prestatie van het toerisme, namen de deviezeninkomsten uit overige diensten, waaronder havengelden en landingsrechten, ook af. De daling van de importen was het gevolg van een afname van zowel de olie- als de niet-oliegerelateerde importen. De olie-importen namen af door een daling van de internationale olieprijsen gecombineerd met lagere volumes ingekocht voor bunkeringactiviteiten. De niet-oliegerelateerde importen namen af door onder andere de daling van de her-exporten door de bedrijven in de vrije zone van Curaçao, de lagere bestedingen van toeristen in zowel Curaçao als Sint Maarten en een daling van de binnenlandse bestedingen in Sint Maarten.

Het tekort op de lopende rekening werd meer dan gecompenseerd door externe financiering, zoals blijkt uit een verslechtering van de leningen- en kredietenrekening, de portfolio-investeringsrekening en de directe investeringsrekening. De verslechtering van de leningen- en kredietenrekening was het gevolg van onder andere de repatriëring van buitenlandse tegoeden door lokale bedrijven, ontvangen gelden door de overheid van Curaçao in verband met een meevaller in dividendbelastinginkomsten gerelateerd aan de BRK-regeling, een stijging van de deposito's van niet-ingezetenen in de monetaire unie en een verslechtering van het saldo van de

netto handelskredieten. Een van de voornaamste oorzaken van de verslechtering van de portfolio-investeringsrekening was dat vervallen buitenlandse schuldtitels in de portefeuilles van de institutionele beleggers niet werden herbelegd in het buitenland. De netto directe investeringen in de monetaire unie stegen als gevolg van een toename van de vorderingen van buitenlandse directe investeerders op hun lokale dochterondernemingen en de aankoop van onroerend goed door niet-ingezetenen in Curaçao en Sint Maarten. De toename van de netto directe investeringen werd gematigd door een stijging van de vorderingen van lokale bedrijven op hun buitenlandse dochtermaatschappijen.

De groei van de monetaire grootheden zette zich voort in 2016, alhoewel het groeitempo lager was vergeleken met 2015. Gedurende de eerste helft van 2016 nam de geldhoeveelheid toe als gevolg van een stijging van de netto buitenlandse activa, die werd gematigd door een daling van de netto binnenlandse activa. De netto buitenlandse activa stegen grotendeels door de ontvangst van gelden van het Nederlandse Agentschap van de Generale Thesaurie in verband met aflossingen en de rentebetalingen over schuldtitels die in het kader van de schuldsanering waren overgenomen en de hogere waarde van de goudvoorraad van de Bank. De netto binnenlandse activa daalden als gevolg van een afname van de “overige balansposten” van het bankwezen gerelateerd aan de hogere waarde van de goudvoorraad van de Bank gecombineerd met een toename van de deposito’s van de overheid van Curaçao bij de Bank. De private kredietverlening groeide doordat zowel in Curaçao als Sint Maarten meer leningen werden verstrekt. De groei van de kredietverlening in Curaçao blijkt uit meer verstrekte hypotheek, bedrijfsleningen en consumptieve kredieten. In Sint Maarten was de groei het resultaat van meer verstrekte hypotheek aangezien de consumptieve kredieten en de bedrijfsleningen afnamen.

In de tweede helft van 2016 nam de geldhoeveelheid toe als gevolg van een stijging van de netto binnenlandse activa, die werd veroorzaakt door een groei van de “overige balansposten” vanwege de daling van de waarde van de goudvoorraad van de Bank. Tevens namen de deposito’s van de overheden van Curaçao en Sint Maarten af in de periode juli – december 2016. De expansie van de geldhoeveelheid werd echter gematigd door een daling van de netto buitenlandse activa. De private kredietverlening daalde in de tweede helft van 2016 vanwege een afname in Curaçao, terwijl de kredietverlening in Sint Maarten toenam. De daling in Curaçao werd veroorzaakt door minder verstrekte hypotheek en bedrijfsleningen, gematigd door een toename van de consumptieve kredieten. De toename in Sint Maarten werd gedreven door een stijging van alle componenten van de private kredietverlening.

Gedurende het eerste kwartaal van 2016 heeft de Bank haar monetaire beleid gericht op het verkrappen van het geldmarktoverschot voortgezet door het veilen van een hoger bedrag aan Certificates of Deposit (CD’s) tegen hogere rentepercentages. Tegelijkertijd bleef het verplichte reservepercentage ongewijzigd op 18,00%. Echter, vanaf april 2016 heeft de Bank haar monetaire beleidsinstrumenten neutraal ingezet door zich enkel te richten op de herfinanciering van vervallende CD’s tijdens de tweewekelijkse veilingen, terwijl het reservepercentage van 18,00% werd gehandhaafd. Hierdoor nam het bedrag aan uitstaande CD’s toe in 2016 vergeleken met 2015. Het bedrag aan verplichte reserves groeide ook als gevolg van een toename van de basis waarover de verplichte reserve wordt berekend.

BELEIDSOVERWEGINGEN

De teleurstellende economische prestatie in 2016 kan grotendeels worden toegeschreven aan externe schokken, waar kleine en open economieën zoals Curaçao en Sint Maarten kwetsbaar voor zijn. In het geval van Curaçao heeft de economische crisis in Venezuela een negatief effect gehad op de prestaties van belangrijke economische pijlers, in het bijzonder de sectoren toerisme, transport en vrije zone. In Sint Maarten heeft de toegenomen concurrentie zowel binnen als buiten het Caribische gebied gecombineerd met de negatieve publiciteit over een mogelijke uitbraak van het zikavirus het cruisetoeerisme getroffen, dat één van de belangrijkste sectoren is van de economie van het land.

Deze ontwikkelingen benadrukken het belang van diversificatie van onze economieën richting nieuwe markten en sectoren. In het geval van Curaçao dient de nadruk te liggen op het uitbreiden van het aantal handelspartners, met name in de regio. Thans is Curaçao afhankelijk van drie belangrijke handelspartners – de Verenigde Staten, Venezuela en Nederland. De huidige economische crisis in Venezuela en de gevolgen ervan op de belangrijkste economische pijlers van Curaçao benadrukken het risico gerelateerd aan zo'n grote afhankelijkheid. Daarom moeten inspanningen worden verricht om de handels- en investeringsrelaties met andere opkomende economieën in de regio, zoals Colombia, uit te breiden.

Sint Maarten heeft een concrete strategie nodig gericht op de versterking en de verdere verbetering van het toeristische product van het land om in de veranderende behoeften van toeristen te kunnen voorzien. In het Caribische gebied heeft bijvoorbeeld een verschuiving plaatsgevonden in de behoeften en interesses van toeristen van exclusief winkelen en dineren naar meer actieve en avontuurlijke vakanties. Hierdoor moet Sint Maarten haar huidige toeristische product herzien en een strategie ontwerpen om haar traditioneel sterke concurrentiepositie in de regio te herstellen en te versterken.

In de afgelopen jaren is de economische groei in zowel Curaçao als Sint Maarten matig geweest en loopt achter ten opzichte van andere landen in het Caribisch gebied. Onze zwakke economische prestatie ten opzichte van andere landen in de regio is grotendeels het gevolg van macro-economische zwakheden, in het bijzonder een gebrek aan productiviteitsgroei en een afnemend concurrentievermogen.

De vraag is dan welke beleidsmaatregelen genomen moeten worden om de productiviteit te verhogen, het concurrentievermogen te verbeteren en zodoende een hoger groeipad te realiseren. Als gevolg van de begrotingsnormen die zijn vastgesteld in de Rijkswet Financieel Toezicht van Curaçao en Sint Maarten is de budgettaire ruimte om anticyclisch beleid te voeren door het verhogen van de overheidsuitgaven om economische groei te stimuleren, beperkt. De vaste wisselkoers en de hoge overliquiditeit bij de banken beperkt ook de mogelijkheden om monetaire beleidsinstrumenten te gebruiken. Onder deze omstandigheden is het doorvoeren van structurele hervormingen veruit de beste manier om een hoger groeipad te realiseren. Deze hervormingen moeten gericht zijn op het stimuleren van lokale en buitenlandse directe investeringen om de productiviteit en het concurrentievermogen van onze economieën te verhogen.

Een van de voornaamste prioriteiten in dit verband is het verhogen van de kwaliteit van het menselijk kapitaal in Curaçao en Sint Maarten. In beide landen dient het onderwijssysteem te worden hervormd om de productiviteit te verhogen. In het bijzonder moeten de technische en beroepsopleidingen worden verbeterd om de aansluiting op de arbeidsmarkt te verbeteren. Voorts moeten inspanningen worden verricht om de zogenoemde “brain drain” van geschoolde arbeidskrachten, die kenmerkend is voor kleine economieën, te verminderen.

De snelheid waarmee nieuwe technologieën en creatieve ideeën worden overgenomen van de hoogontwikkelde economieën is ook een belangrijke determinant van de productiviteitsgroei van ontwikkelings-economieën zoals die van ons. Onderzoek heeft aangetoond dat marktconcurrentie de toepassing van technologie bevordert, terwijl een gebrek aan concurrentie en barrières voor de vrije toe- en uitreding van ondernemingen een hogere groei belemmeren. In verschillende van onze belangrijkste economische sectoren, waaronder de financiële dienstverlening, passen bedrijven nieuwe technologieën die de productiviteit kunnen verhogen en het concurrentievermogen kunnen verbeteren pas vrij laat toe. Dit trage tempo is waarschijnlijk gerelateerd aan de kleine schaal van onze economieën en de daarmee samenhangende hoge implementatiekosten, maar het gebrek aan concurrentie vermindert ook de prikkel om nieuwe technologieën toe te passen. Het is daarom belangrijk dat Curaçao en Sint Maarten beleid gaan uitvoeren dat de concurrentie bevordert en versterkt. Terwijl Curaçao al een mededingingsautoriteit heeft opgericht, is het raadzaam dat ook Sint Maarten de nodige stappen onderneemt in dit verband.

De economieën van Curaçao en Sint Maarten zouden ook kunnen profiteren van verdere hervormingen van het investeringsklimaat. In dit verband zijn het verminderen van administratieve lasten en het versimpelen van de regelgeving belangrijke en noodzakelijke maatregelen. In de loop der tijd hebben vele onderzoeken over ons investeringsklimaat de noodzaak van het aanpakken van deze zwakheden benadrukt. De verdere ontwikkeling van onze kapitaalmarkt met meer financieringsinstrumenten, waaronder de uitgifte van aandelen en obligaties, om private investeringen tegen lagere kosten te kunnen financieren is ook noodzakelijk.

Door de jaren heen heeft de politieke instabiliteit geresulteerd in beleidswijzigingen en -inconsistenties, die een negatief effect hebben gehad op het ondernemersvertrouwen in zowel Curaçao als Sint Maarten. Daarom zou de private sector enorm kunnen profiteren van meer zekerheid over het toekomstige financieel-economische beleid. De nationale ontwikkelingsplannen van zowel Curaçao als Sint Maarten stellen een concrete sociaaleconomische visie en beleidskader vast, maar de consistente en tijdige implementatie van deze plannen is nu noodzakelijk.

Productiviteitsgroei is niet alleen belangrijk om een hoger groeipad te realiseren maar ook om de levensstandaard van de bevolking te verbeteren. De groei zal echter pas inclusief zijn indien men in staat is zijn of haar persoonlijke financiën adequaat te beheren en verantwoorde financiële beslissingen te nemen. Verkeerde financiële beslissingen kunnen immers langdurige gevolgen hebben voor het individu, gezinnen en de samenleving. Aangezien individuen met financiële kennis beter in staat zijn om hun huishoudbudget te beheren en hun financiële middelen op een

efficiënte wijze te besteden, heeft de Bank acties ondernomen om de financiële kennis in de maatschappij de vergroten. In maart 2017 heeft de Bank deelgenomen aan het project “Week van het Geld” op een middelbare school in Curaçao, waarbij lezingen en activiteiten werden georganiseerd om jongeren te leren hoe zij hun financiën moeten beheren. Bovendien is een maximale effectieve rentevoet (APR) in werking getreden in Curaçao en opgenomen in de bepalingen van de Bank betreffende de verstrekking van informatie over de prijsstelling van consumptief krediet. Deze bepalingen zijn ontworpen om consumenten te beschermen door hun van adequate informatie te voorzien zodat ze weloverwogen beslissingen kunnen nemen bij de aanvraag van consumptief krediet en om de transparantie in de lokale financiële markt te bevorderen.

Vooruitblikkend is de verwachting dat de groei in de monetaire unie zwak zal blijven in 2017, voornamelijk als gevolg van een daling van de netto buitenlandse vraag doordat de groei van de importen de stijging van de exporten zal overtreffen. Op de middellange termijn zijn de vooruitzichten echter beter aangezien buitenlandse investeerders interesse hebben getoond om te investeren in de belangrijkste economische pijlers van zowel Curaçao als Sint Maarten. Echter, beide landen moeten deze kansen aangrijpen door de noodzakelijke hervormingen uit te voeren om de productiviteit te verhogen en het concurrentievermogen te verbeteren en daarmee een solide basis te leggen voor een duurzaam hoger groeipad.

Drs. A.G. Romero
President a.i.